

Partnerski odnos odgojno - obrazovne ustanove i obitelji

Vukin, Valentina

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:640645>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-16**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

VALENTINA VUKIN

**PARTNERSKI ODNOS
ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE I OBITELJI**

Završni rad

Pula, studeni 2016.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

VALENTINA VUKIN

**PARTNERSKI ODNOS
ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE I OBITELJI**

Završni rad

JMBAG: 0303021429, redoviti student

Studijski smjer: Predškolski odgoj

Predmet: Obiteljska pedagogija

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Pedagogija

Znanstvena grana: Obiteljska pedagogija

Mentor: prof. dr. sc. Jurka Vodopivec Lepičnik

Pula, studeni 2016.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod _____ nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

UVOD.....	1
1. OBITELJ.....	2
2. OBITELJ KAO ODGAJATELJ	6
3. OBITELJ I VRTIĆ – PARTNERI U ODGOJU	7
4. RODITELJI.....	8
4.1. ULOGA RODITELJA U SUSTAVU ODGOJA I OBRAZOVANJA	8
4.2. ODNOS RAVNATELJA I RODITELJA U DJEČJEM VRTIĆU	9
4.3. RODITELJI U PARTNERSKOM ODNOSU	11
4.4. OBLICI RADA S RODITELJIMA	12
5. DEFINICIJA PARTNERSTVA.....	17
5.1. RAZVOJ PARTNERSTVA KROZ DJETETOV RAZVOJ	20
5.2. DOMENE PARTNERSKOG ODNOSA	21
5.3. PARTNERSTVO ODGAJATELJA I RODITELJA	22
6. NAČELA OBITELJSKOG ODGOJNOG RADA	23
7. ČIMBENICI KOJI UTJEČU NA USPJEŠAN PARTNERSKI ODNOS OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE	24
8. UNAPREĐIVANJE PARTNERSKOG ODNOSA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE SKUPINE	26
8.1. OD SURADNJE DO PARTNERSTVA OBITELJI I DJEČJEG VRTIĆA	27
8.2. MODELI PARTNERSKOG ODNOSA IZMEĐU OBITELJI I ODGOJNE USTANOVE.....	27
9. ODRŽAVANJE ODNOSA OBITELJ-USTANOVA	30
10. PROGRAM „KORAK PO KORAK“	31
ZAKLJUČAK	34
LITERATURA	35
SAŽETAK.....	36

UVOD

Naziv „partnerstvo“ često povezujemo s partnerstvom nekih velikih tvrtki, kompanija i poduzetništva. Međutim, najčešće se partnerstvom smatra ono bračno. Na partnerstvo između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove rijetko će tko pomisliti; to bi mogli biti samo oni koji se profesionalno bave time. Takva vrsta partnerstva složen je proces koji zahtjeva puno truda, a ponajviše volje, da se kvalitetno izgradi.

Sam rad pisan je prema literaturi koja se bave tom tematikom. Na kraju dolazimo do zaključka da je partnerstvo vrtića i obitelji odnos koji treba konstantno graditi i njegovati. Samim time dobio se još veći poticaj za i pisanje rada.

U radu su objašnjeni svi bitni čimbenici koji se pojavljuju kod partnerstva vrtića i obitelji. Definirano je partnerstvo vrtića i obitelji, uloga roditelja u tom procesu, opisano je kakvu ulogu ima odgajatelj te kakvu ravnatelj. Također, pokušalo se pronaći načine obavljanja razgovora s roditeljima te način unaprjeđivanja partnerstva, kad jednom dođe do njega.

1. OBITELJ

Postoji nekoliko definicija pojma „obitelj“. Svaka znanstvena disciplina ovaj pojam definira ovisno o području kojim se bavi. No, mnogi se znanstvenici slažu da je obitelj društvena, odnosno socijalna i biološka zajednica. Autor Rosić (2005) u svojoj knjizi „Odgoj, obitelj, škola“ navodi nekoliko objašnjenja ovoga pojma. Tako, primjerice, navodi da je obitelj temeljna društvena zajednica koja ima osobnost za sustavnu brigu za odgoj te je u toj zadaći nezamjenjiva. U obitelji se zasnivaju prvi socijalni dodiri, prva životna iskustva, formiraju se norme i vrijednosti, ali se stječu i osnove odgoja u svim područjima života. Obitelj je vrsta potrebe koju osjeća svaki pojedinac, ali i prva i temeljna životna zajednica ljudi koji su povezani krvnim srodstvom. Naime, ona je najmanja društvena zajednica i kao takva temeljna ustanova za život svakog društva, a ujedno je i most između društva i osobnosti. Primarna je socijalna zajednica koja se sastoji od supružnika (oca i majke) i njihove djece, rođene ili usvojene, a tu se mogu ubrojiti i bliski rođaci (djed, baka...). Članovi obitelji povezani su emotivnim vezama i posjeduju osjećaj pripadanja jedno drugome. Važno je napomenuti da temelj obitelji čine djeca, a ne brak, te da je obitelj temelj civilizacije i ljudskih odnosa. Onda se obitelj zasniva na braku i ljubavi, a ona sama zajednica je ljubavi i života.

U hrvatskom jeziku (Jojić, 2015) uz pojam „obitelj“ usko se vežu pojmovi „familija“ i „porodica“. Međutim, ovi pojmovi ne označavaju isto što i pojam „obitelj“. Obitelj je srodstvena grupa ljudi koja živi u istom domaćinstvu, a čine je roditelji i djeca, te ponekad djed i baka. Porodica je znatno širi pojam od pojma obitelji, a on podrazumijeva srodnike koji vuku porijeklo od zajedničkog pretka. Također, riječ „familija“ izvedenica je njemačke riječi, a znači isto što i pojam „porodica“.

Valja zaključiti da je obitelj primarna zajednica i mala skupina u kojoj članovi zadovoljavaju brojne biološke, psihološke, socijalne i odgojno-obrazovne potrebe. Obitelj kao skupina odlikuje se složenim interakcijama tijekom kojih se razvijaju modeli ponašanja članova, izrazitom povezanošću članova, jakim utjecajem na razvoj osobnog i skupnog identiteta i psihološkog integriteta osobe, međusobnim odnosima koji su bogatiji, složeniji i intenzivniji negoli u drugim tipovima skupina, stjecanjem

iskustva odgojne naravi koja su nužna za socijalnu integraciju, preuzimanjem društvenih uloga i odgovornosti mladih članova (Jojić, 2015).

Dijete u ovoj zajednici - obitelji, stječe prva socijalna iskustva, postaje svjestan sebe i svoga „ja“, ali i nailazi na iskrenu ljubav. Ljubav je specifičan sadržaj koji povezuje ovu zajednicu, odnosno članove obitelji. Roditelji u toj zajednici pružaju roditeljsku skrb. Prema Obiteljskom zakonu (studenj 2015), „roditeljsku skrb čine odgovornosti, dužnosti i prava roditelja, u svrhu zaštite i promicanja djetetovih osobnih i imovinskih prava te dobrobiti. Roditeljsku skrb roditelji su dužni ostvariti u skladu s djetetovim razvojnim potrebama i mogućnostima“ (članak 91.). U Obiteljskom se zakonu također navodi da su roditelji „dužni o pojedinačnim sadržajima roditeljske skrbi razgovarati i sporazumjeti se s djetetom u skladu s njegovom dobi i zrelošću“ (članak 91.). U Zakonu se dalje navodi da „u sadržaj roditeljske skrbi ulazi pravo i dužnost zaštite osobnih prava djeteta na: zdravlje, razvoj, njegu i zaštitu; odgoj i obrazovanje; ostvarivanje osobnih odnosa i određivanje mjesta stanovanja“ (članak 92.).

Dijete smatra da je obitelj zajednica ljudi koji se vole, te ljudi koji međusobno dijele radost, sreću i veselje. Na pitanje kakvu bi obitelj željeli imati, djeca često odgovaraju: dobru, bogatu, plemenitu, pristojnu i urednu, velikodušnu, veselu, sretnu, zdravu, kulturnu, punu ljubavi i dobrote. Ono što žele vidjeti u obitelji je pomaganje, sloga, igra, složnost, red, disciplina i briga (Rosić, 2005).

Dijete, prema Obiteljskom Zakonu (studenj 2015), „ima pravo na skrb za život i zdravlje, na sigurnost i odgoj u obitelji primjeren svojim tjelesnim, psihološkim i drugim razvojnim potrebama“ (članak 84.). Također, „dijete ima pravo živjeti sa svojim roditeljima, a ako roditelji žive razdvojeno, dijete ima pravo na roditeljsku skrb obaju roditelja“ (članak 84.). Prema tom zakonu, „dijete je dužno poštovati svoje roditelje i pomagati im u obavljanju poslova u obiteljskoj zajednici u skladu sa svojom dobi i zrelošću te biti obzirno prema članovima obitelji“ (članak 89.).

Rosić (2005:93) navodi da je obitelj „prva i najvažnija škola u kojoj dijete stječe prva znanja, vještine, umijeće i navike. Ona je temeljna i promjenjiva društvena skupina. Iako na obitelji leži velika odgovornost, obitelj je nezamjenjiva čak i onda

kada su odnosi loši, ona je izuzetno moćna, ona je jedna od najsnažnijih odgojnih skupina. U obitelji dijete razvija svoju osobnost te ona ima sudbinski utjecaj na njega. Što je dob djeteta manja, to je utjecaj roditelja veći. U ranom djetinjstvu dijete je upućeno samo na obitelj, ono nema potrebu za komunikacijom izvan obitelji. Kako dijete raste, utjecaj obitelji i ovisnost o obitelji smanjuje se, ali utjecaj obitelji nikada ne prestaje. Obitelj je tijekom čitavog života osnovna društvena grupa u kojoj dijete s obzirom na faze razvoja živi i funkcionira.“

Kao i svaka zajednica, i obitelj ima svoje zadaće. Prema autoru Rosiću (2005), obitelj ima sedam zadaća.

1. Biološko-reproduktivna zadaća

Kako bi se stvorila obitelj, potreban je novi život, a on se održava i nastavlja stvaranjem potomstva. Ako bi se prekinuo taj proces, nestao bi kontinuitet života ljudske zajednice. Ujedno je to temeljna biološko-reproduktivna zadaća obitelji.

2. Odgojna zadaća

Ovaj zadaća najstarija je i najvažnija zadaća obitelji. Obitelj se sastoji prvenstveno od roditelja, a oni su prva društvena jezgra koja odgaja dijete i provodi s njime prvu socijalizaciju. Obitelj je ta koja djetetu može pružiti prvo, intimno, osjećajno i ljubavljivo prožeto ozračje koje je toliko potrebno mladom biću kako bi se nesmetano razvilo u zrelu i moralnu ličnost. Odgojne mjere koje obitelj daje djetetu su najučinkovitije i ujedno najdjelotvornije.

3. Društveno-kulturna zadaća

U djetetovom životu najvažniji su obitelj i obiteljski odgoj; putem ta dva elementa dijete gradi sebe i svijest o svemu što ga okružuje. Obitelj ima veliki utjecaj na izgradnju stavova i mišljenja djeteta. Dijete putem obitelji i obiteljskih odnosa gradi stavove o društvu koje ga okružuje te okolini u kojoj se nalazi. Osim toga, obitelj ima i šire kulturno ozračje, te svojim odnosima i djelovanjem čuva i širi kulturu suvremenog čovjeka, jezik, običaje, folklor, umjetnička postignuća itd.

4. Gospodarska zadaća

Putem ove zadaće obitelj je ta koja uvodi dijete u svijet rada kako bi kasnije ono prikupilo sredstva za samostalan život te za sklapanje vlastite obitelji. Obitelj je ta koja treba kod djeteta stvoriti pozitivan stav o radu, a time ujedno pozitivno utjecati na produktivnost rada i razvoj narodnog bogatstva.

5. Moralna zadaća

Jedna od prvotnih životnih potreba je moral, kojim je pojedinac povezan u društvenu zajednicu. Također, i u ovoj je zadaći obitelj prva koja dijete uči da razlikuje dobro od zla te mu pokazuje životna iskustva. Kakve god da su moralne vrijednosti, bilo dobre ili loše, dijete će ih prihvatiti i kao takve će ih posjedovati, a s vremenom ih može promijeniti ili zadržati. Prenoseći neke moralne vrijednosti, obitelj širi moralnu kulturu i osigurava budućnost društva.

6. Religijska zadaća

Obitelj određuje vjersku pripadnost svoje djece. Vjerska sloboda temeljno je ljudsko pravo, stoga obitelj ima pravo na vjerski odgoj. Religijskom zadaćom obitelj čuva, njeguje i širi vjerske istine, religijsku kulturu, a putem vjerskog odgoja odražava se odgoj općenito.

7. Domoljubna zadaća

Prvo djetetovo saznanje o ljubavi prema domovini stječe se u okruženju obitelji. Kao što Rosić (2005:100) napominje, „osjećaj nacionalne pripadnosti, odanosti i privrženosti svom narodu i domovini, nacionalna svijest, ponos, poštovanje i čuvanje povijesnih stečevina vlastita naroda, njegovih tradicija, jezika i kulture, ljubav prema ljepotama i bogatstvima svoje domovine, privrženost njenim idealima, spremnost za obranu interesa, slobode i časti svoje domovine – sve se to razvija u obiteljskoj zajednici.“

2. OBITELJ KAO ODGAJATELJ

Prema Rosiću (2005:121), „obitelj je jedan od čimbenika odgoja.“

Vrlo je važna odgojna zadaća u obitelji jer se ona temelji na privrženosti roditelja i djece. Takav proces temelji se na razvijanju emocionalnog, moralnog i intelektualnog kapaciteta djeteta. Postoje odgojna pravila koja se mogu naučiti; ona su kao neko nepisano pravilo koje svi znaju, ali ga prenose na jedinstven način. Važno je da roditelji kvalitetno prenesu odgojna pravila na djecu. Kako bi ona bila što kvalitetnije prenesena, važno je da postoje skladni odnosi u obitelji o kojima ovisi njihovo psihičko zdravlje. Također, važno je da je i sa ekonomske strane sve sređeno kako bi se djetetu omogućilo psihičko i fizičko zdravlje. Sve se to može ostvariti ako su roditelji psihički, moralno i socijalno zreli te ako posjeduju pedagošku kulturu. Kao što Rosić (2005:123) napominje, „odgoj u obitelji je poseban međuljudski odnos ispunjen sadržajima povjerenja, razumijevanja, ljubavi, iskrenosti, želje, nade, radosti i razočaranja. Odgojem u obitelji čovjek postaje bogatiji, učinkovitiji i potpuniji.“

Nadalje, u Obiteljskom se zakonu (studeni 2015) navodi da „odgoj djeteta mora biti u skladu s njegovom dobi i zrelošću te s pravom djeteta na slobodu savjesti, vjerskog i drugog uvjerenja“ te da „roditelji ne smiju tjelesno kažnjavati dijete, postupati ponižavajuće prema njemu niti primjenjivati psihičku prisilu te su ga dužni štiti od takvog postupanja drugih osoba.“ Nadalje, Obiteljski zakon (studeni 2015) nalaže da „roditelji imaju dužnost brinuti se o svestranom, redovitom, a prema svojim mogućnostima i daljnjem obrazovanju svojeg djeteta i poticati njegove umjetničke, tehničke, sportske i druge interese.“

3. OBITELJ I VRTIĆ – PARTNERI U ODGOJU

Važni činitelji za odgoj djeteta su obitelj i vrtić. To su okruženja gdje se dijete prvo nalazi, i u toj dobi ono najviše uči i upija iz svoje okoline. Obitelj je prirodna životna zajednica gdje dijete raste i razvija se te spoznaje što je dobro, a što zlo. S druge strane, vrtić je profesionalna ustanova koja djetetu pruža znanje koje mu je potrebno kroz život, ali koje mu i pomaže da se lakše snalazi kroz život. Upravo zbog toga obitelj i vrtić trebaju biti suradnici u odgoju djeteta kako bi postigli pozitivne rezultate odgoja. Roditelji i vrtić su dva partnera bez kojih ne bi uspio kvalitetan odgoj djeteta. Vrlo je bitno da odgajatelj, koji predstavlja vrtić, shvaća stavove roditelja, da respektira njihova znanja o vlastitoj djeci i njihove odgojne postupke. Odgajatelj kao stručna osoba treba shvatiti da i roditelji kao laici mogu predložiti važne ideje i ideje koje su vrijedne razmatranja, te da takve poslušaju i pokuša prilagoditi djetetu i odgoju. Vrtić ne može u potpunosti realizirati postavljene odgojno-obrazovne ciljeve bez suradnje s roditeljima. Cijeli taj proces može se ostvariti ako sudionici nalaze zadovoljstvo u zajedničkom radu. Sve se to ostvaruje samo ako svi sudionici ulažu dovoljno napora u taj proces (Rosić, 2005).

Ulaganje društva u kvantitetu i kvalitetu programa za djecu rane i predškolske dobi danas se smatra ključnim za kasniji školski uspjeh i uspješno cjelovito odrastanje djece, ali i preduvjetom usklađivanja obiteljskih i radnih obveza roditelja te rasta fertiliteta (Jensen, 2009). Razvoj usluga u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju često je prepušten inicijativi lokalnih zajednica i postojeane regionalne razlike (Dobrotić i Matković i Baran, 2010).

4. RODITELJI

4.1. ULOGA RODITELJA U SUSTAVU ODGOJA I OBRAZOVANJA

U povijesnom razdoblju predškolske su ustanove imale različitu ulogu u suradnji s roditeljima. Tijekom demokracije u našoj se državi potiče potreba za širenjem sustava organiziranih programskih oblika za djecu predškolske dobi. Godine 1991. Vlada Republike Hrvatske zadaje dvije bitne zadaće predškolskog odgoja. Prva je poticanje privatne inicijative u predškolskom odgoju da bi se povećao obuhvat djece, a druga je proširenje postojećih predškolskih programa sadržajima iz područja stranog jezika, umjetnosti, sporta i drugih područja djelatnosti (Rosić, 2005).

Ovakvom inicijativom počeo se više poštovati djetetov individualni razvoj i njegove potrebe, kao i specifične razvojne mogućnosti. To znači da je Vlada suvremenim programima u predškolskom odgoju omogućila najpogodniji program (Rosić, 2005).

Pojavom Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece 1991. godine otvaraju se nove mogućnosti za obitelj. Roditelji su na temelju tog zakona aktivni sudionici u djetetovom odgoju unutar predškolske ustanove, što znači da mogu samostalno birati odgojnu instituciju, oblik i vrstu programa, ali i stručnog nositelja. Također, oni mogu iznijeti i svoje mišljenje, ali vrlo je bitno da im se daju kvalitetne i pravodobne informacije jer prema njima oni stvaraju mišljenje (Ljubetić, 2014).

Kako bi roditelji kvalitetno sudjelovali u odgojno-obrazovnom procesu djeteta, trebali bi posjedovati i neke pedagoške kompetencije. Kompetentni je roditelj onaj roditelj koji sebe smatra osobom koja ima kontrolu nad svojim roditeljstvom i odnosom s djetetom. Kompetentan roditelj je autentična osoba, spreman je preuzeti inicijativu i kontrolu nad problemom, nije kukavica, te lakše gradi i čuva samopoštovanje (Ljubetić, 2012). Kao što Ljubetić (2012:51) navodi, „kompetentan roditelj posjeduje metakompetencije čije su osnovne komponente: funkcionalna (sposobnost uspješnog obavljanja niza zadaća kako bi postigao određeni cilj),

osobna ili ponašajna (sposobnost izbora ponašanja, primjerenih određenoj situaciji), spoznajna/kognitivna (sposobnost vješte primjene stečenih znanja u konkretnoj situaciji) te etička/vrijednosna kompetencija (posjedovanje, sposobnost prosuđivanja i primjena osobnih vrijednosti u određenoj situaciji)“.

Zbog svega navedenog možemo zaključiti da je suradnja vrtića i obitelji u odgoju djeteta temeljena na načelima međusobnog uvažavanja i nadopunjavanja uloga. Sva suradnja koja se odvija između ovih dviju strana u službi je dobrobiti djeteta. Dobrom suradnjom u djeteta se jača osjećaj sigurnosti i vlastite vrijednosti. Također, treba uzeti u obzir da dijete pola dana provede u vrtiću, odnosno 8-10 sati dnevno, što bez dobre suradnje ne bi bilo moguće (Ljubetić, 2012).

Zato se na roditelje gleda kao na partnere odgojno-obrazovne ustanove te kao na zagovornike i promotore odgojno-obrazovnog procesa. Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), odgojno-obrazovne ustanove trebaju omogućiti „roditeljsko djelatno sudjelovanje u oblikovanju vizije ustanove te prilike za sudjelovanje roditelja u planiranju, realiziranju i evaluaciji odgojno-obrazovnog procesa“ .

4.2. ODNOS RAVNATELJA I RODITELJA U DJEČJEM VRTIĆU

Ravnatelj vrtića ne obavlja samo poslove vezane za financijsko stanje vrtića ili poslove vezane za osoblje vrtića. Ravnatelj vrtića također razgovara i surađuje sa roditeljima djece koja pohađaju taj vrtić. Kada roditelji potpisuju ugovore o međusobnim odnosima sa ustanovom, tada se tu nalazi i ravnatelj, stoga je normalno da se on brine o djetetu koje pohađa tu ustanovu, ali i da je prisutan kada roditelji zatrebaju pomoć vezanu za njihovo dijete. Također, vrlo je važno ponašanje ravnatelja prema roditeljima djeteta, ali i prema samom djetetu, jer o ponašanju ravnatelja prema njima ovisi i ponašanje drugih djelatnika odgojno-obrazovne ustanove, što prema samim roditeljima i djeci, što međusobno. Bitno je da se dijete postavi u centar svih interesa koji se događaju unutar vrtića jer tek onda to može prerasti u dobru suradnju odnosno kasnije partnerstvo (Milanović, 2014).

Važno je da ravnatelj stekne roditeljsko povjerenje. U vrtiću ravnatelj to povjerenje može steći ako je dosljedan u svojem fokusiranju na dijete i njegove potrebe u svim segmentima svoga djelovanja. Tako, primjerice, kod procjenjivanja osoba koje se nalaze u djetetovom okruženju, to će uraditi tako da procjeni kakve su te osobe prema djetetu i kako one utječu na djetetov razvoj. Zatim, kod donošenja odluka koje su povezane s djetetom ili s njegovom obitelji, očekuje se da će provjeriti kako će to utjecati na to dijete ili na njegovu obitelj. Kada djeluje njegova motivacija, i pravac djelovanja bit će usmjeren na to kako će se to odraziti na dijete ili na obitelj tog djeteta, te kako će se to odnositi na budućnost djece u vrtiću ili pojedinog djeteta (Milanović, 2014).

Roditelji bi trebali vjerovati ravnatelju ako su upoznati s načinom ravnateljeva vrednovanja i procjenjivanja nekog stanja, ako je pravovremeno informiran o donošenju nekih odluka vezanih za njihovo dijete ili ustanovu u kojoj dijete boravi. Povjerenje se također stječe ako su zahtjevi koji su postavljeni na obitelj jasno izraženi i obrazloženi. Povjerenje se ponajviše može steći ako ravnatelj u određenoj situaciji djeluje u skladu s najboljim djelovanjem za njihovo dijete (Milanović, 2014).

Važno je da su roditelji upoznati s ravnateljevim kompetencijama te da znaju da ignoriranjem njegovih moći dolazi do neslaganja. Nadalje, ravnatelj bi, ako dođe do nekih problema koji nisu povezani s njime ili nisu u njegovoj moći, trebao uputu roditelja o tome gdje se treba obratiti za svoj probleme. Ravnatelj roditelje može informirati o djelatnostima unutar ustanove putem letaka, informacijam na web stranicama ustanove, raznih sastanaka ili osobnih razgovora. Takvim radom roditelji dobivaju informacije da je ravnatelj uključen u aktivnosti vezane za vrtić, ali i za njihovo dijete (Milanović, 2014).

Kao što Milanović (2014) napominje, ravnatelj tijekom komunikacije s roditeljima zastupa prava i interese djeteta, također prezentira vrtić kojim rukovodi kao mjesto na kojem se ozbiljno i odgovorno promišlja o kvaliteti provedbe programa. Ravnatelju djetetove potrebe i ciljevi i prioriteta odgojno – obrazovnog rada s djecom trebaju biti u fokusu interesa, ako ne oni će se lako izgubiti i u percepciji drugih. Pritom je upravo on najbolji mogući model odrasle osobe koja u interakciji s drugima, osobito s djecom i roditeljima, svjesno regulira vlastite granice i jasno upućuje druge na potrebu

ovladavanja vlastitim porivima, potrebama i navikama koje su prisutne i u dječjem vrtiću i u obitelji.

4.3. RODITELJI U PARTNERSKOM ODNOSU

Prema knjizi „Dječji vrtić – zajednica koja uči“, roditelji su nezaobilazni partneri u stvaranju cjelovitih razumijevanja i znanja odraslih o djeci (Slunjski, 2008). Takav stav odgojne ustanove prema roditeljima vodi ka stvaranju pozitivnog partnerskog odnosa između roditelja i odgojne ustanove. Putem ovakvoga odnosa odgojne ustanove, odnosno odgojno-obrazovnog osoblja ustanove, prema roditeljima i uključivanjem roditelja u cjelodnevne aktivnosti njihove djece u ustanovi, roditelji razvijaju ili usavršavaju postojeće roditeljske kompetencije. Da bi se cijeli odnos razvio kao dobrobit za dijete, važnu ulogu ima komunikacija između roditelja i odgajatelja, zbog njihovog stalnog boravka sa djecom koja su dio tog odnosa. Nijedno od ova dva sudionika partnerstva ne bi uspio u ovom odnosu bez međusobne suradnje. Nadalje, njihova dobra komunikacija i zajedničko donošenje odluka koje su povezane s određenim djetetom pomažu odgojnoj ustanovi u provođenju kvalitetnijeg partnerskog odnosa s roditeljima. Vrlo je bitno da roditelji i odgajatelji razmjenjuju subjektivna iskustva i parcijalna razumijevanja djeteta kako bi razvili kvalitetniju „sliku“ o djetetu, te u suradnji sa cjelokupnim osobljem odgojne ustanove razviju odgojno-obrazovne postupke usklađivanja programa sa djetetovim individualnim i razvojnim potrebama.

Osim odgajatelja kao ključnog partnerskog posrednika između odgojne ustanove i roditelja, ustanova je također važna kako bi se ostvario taj odnos. Ustanova svakim svojim postupkom treba slati roditeljima poruku prihvaćanja, uvažavanja i dobrodošlice. Jer, kao što sam već navela u tekstu, roditelji su u partnerskom odnosu uvijek dobrodošli u ustanovi, a pri tome nije bitno koliko godina dijete ima, što su roditelji po profesionalnom zanimanju i slično. Roditelji su uvijek dobrodošli kako bi mogli sudjelovati u raznim aktivnostima sa svojom djecom ili ako

samo žele gledati kojim aktivnostima se dijete bavi i koje igračke koristi, a također su dobrodošli i njihovi prijedlozi za poboljšavanje određene aktivnosti (Slunjski, 2008).

Ovakva suradnja zahtjeva i određenu dokumentaciju koja se vodi tokom razgovora roditelja i odgajatelja, ali i između odgojno – obrazovne ustanove i roditelja. U partnerskom odnosu dokumentacija je na upit roditelja dostupna i ona se koristi isključivo kako bi se poboljšao individualni pristup djetetu i njegovim potrebama (Slunjski, 2008).

Kako bi suradnja bila što kvalitetnija, važna je obiteljska kultura. Obiteljska kultura jedno je od bitnih obilježja obiteljske kvalitete koju je nužno poznavati kako bi se izgradili kvalitetni partnerski odnosi. Prema autorici Slunjski (2006:212), kultura je „skup temeljnih pretpostavki koje stvara neka skupina kako bi zajedničkm djelovanjima postigli svoje ciljeve.“ Dok, s druge strane, autorica Ljubetić u svojoj knjizi spominje autora Dancyja koji, kako ona navodi, kulturu upotrebljava kroz razne termine poput vrijednosti, ciljeva, stavova i postupaka. Poznavanje samog termina „obiteljska kultura“ vrlo je bitno kako bi sama odgojno-obrazovna ustanova spoznala kakvi su odnosi unutar obiteljske zajednice. Prema toj spoznaji mogu kvalitetno izgraditi partnerski odnos s obitelji. Pod pojmom „obiteljska kultura“ ubrajaju se i običaji, kultura i religija određene obitelji s kojim se ulazi u partnerski odnos. Kulturu jedne obitelji često nije jednostavno odrediti zbog njene složenosti te niza čimbenika koji utječu na nju. Stoga se zbog lakšeg poznavanja provode razna istraživanja kako bi se lakše i što brže upoznala kultura obitelji (Slunjski, 2006).

4.4. OBLICI RADA S RODITELJIMA

U radu s roditeljima postoje različiti oblicu pristupa, no sve ih možemo ubrojiti u dva glavna oblika; to su individualni i skupni oblik rada. Svaki od oblika rada u svom je temeljnom značenju individualan, pojedinačan, osoban i specifičan. Vrlo je važno da tijekom rada s roditeljima osoblje posjeduje sociološke, pedagoške i psihološke osobitosti kako bi omogućili stvaranje pozitivnog ozračja u partnerskom odnosu (Rosić, 2005).

Oblik rada koji je najprihvatljiviji i najučinkovitiji ovisit će o samoj procjeni osoblja koje održava komunikaciju s roditeljima. Također, ovisit će i o samoj odgojno-obrazovnoj ustanovi, o zadaći koja se treba prenijeti roditeljima te mogućnostima roditelja (Rosić, 2005).

Teme razgovora ovisit će o dobi djeteta. Ako je dijete u dobi od 1-2 godine, tema razgovora može biti usklađivanje pojedinih aspekta razvoja, te kako se smjenjuju faze razvoja motorike i govora. U dobi od 2-3 godine tema može biti razvoj govora, osamostaljenje, dječji prkos ili negativizam. U dobi od 3-4 godina aktualni su svi oblici osamostaljenja, a tada se također pojavljuje i ponašanje koje je različito kod kuće i u vrtiću. Za 4-5 godina tema može biti igra, druženje, prihvaćanje pravila i sl. U dobi od 5-6 godina dijete emocionalno sazrijeva pa se potiču razgovori o izražavanju osjećaja i emocija, prosocijalno ponašanje, ali i razgovori o pronalaženju prijatelja. U 6. godini odgajatelji pripremaju djecu za školu pa se tu vode razgovori o djetetovim sposobnostima i osobinama koje su mu potrebne za polazak u školu (Milanović, 2014).

Individualno informiranje

Individualno informiranje, kao što sama riječ govori, samo je informiranje. Pritom se vrši razgovor samo s jednim ili oba roditelja jednog djeteta. Na taj se način ostvaruje mogućnost međusobnog informiranja o djetetu i odgojno-obrazovnoj ustanovi (vrtiću) (Rosić, 2005).

Takvom vrstom informiranja/razgovaranja odgajatelj osobno upoznaje roditelje, njegove stavove i mišljenja vezana za djetetov razvoj te saznaje uvjete djetetova razvoja u obitelji, što pridonosi boljem razumijevanju njegova ponašanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi, a usto saznaje kako roditelji potiču djetetov razvitak u obiteljskom okruženju. Putem ovakve vrste razgovora/informiranja i roditelji dobivaju određena saznanja o djetetu, ustanovi, ali i osoblju koje radi s njihovim djetetom. Tako odgajatelj može dati svoja zapažanja o djetetovom razvoju, rezultate i opis ponašanja djeteta dok se nalazi u odgojno-obrazovnoj ustanovi, dok roditelj ima mogućnost naučiti neke nove postupke poticanja i usmjeravanja djeteta da se

samostalno stvara, te način primjenjivanja nekih postupaka u obiteljskom okruženju (Rosić, 2005).

Ovakav način rada ima i svoje pozitivne i negativne strane rada. Pozitivne strane su osobni razgovor s roditeljima koji može potrajati duže ali, s druge strane, može biti otvoreniji i iskreniji. Negativna strana ovakvog razgovora je neekonomičnost jer zahtjeva od odgajatelja mnogo vremena za svakog roditelja, što je ponekad nemoguće (Rosić, 2005).

Podskupina individualnog razgovora je posredno i neposredno informiranje. Neposredno je kada se odgajatelj i roditelj nađu „licem u lice“ i osobno priopćavaju jedan drugome pojedini zbog kojih je do kontakta došlo. Posredno se informiranje, s druge strane, može temeljiti na više izvora: na mišljenju odgajatelja ili skupine odgajatelja, na postignutim rezultatima i sl (Rosić, 2005).

Kod individualnog razgovora vrlo je važna komunikacija. Nije nužno da takve razgovore vodi odgajatelj s roditeljima, već to može biti neka druga stručna osoba odgojno-obrazovne ustanove. Po formi, ovo je tradicionalni oblik rada koji svojim sadržajem treba prilagoditi suvremenom životu, problemima roditelja i djece, i to sve u svrhu bolje suradnje s roditeljima i lakšeg pristupa djetetu. Odgajatelj u ovakvoj vrsti komunikacije upoznaje odgojne, kulturne, sociološke, materijalne, emocionalne i druge probleme obitelji, a samim time i dijete (Rosić, 2005).

Ova vrsta razgovora ostvaruje se razgovorom u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili pismenim informiranjem.

Razgovor u odgojno-obrazovnoj ustanovi je individualni razgovor između odgajatelja ili neke stručne osobe ustanove i roditelja. Za ovu vrstu razgovora važno je osigurati prostoriju u kojoj će se razgovor moći obaviti na miran način. U većini ustanova takve prostorije ne postoje pa se to odražava i na kvalitetu komunikacije. Ako je tijekom ovakvog razgovora ostvareno uzajamno razumijevanje, poštovanje i jedinstveno djelovanje, ostvaren je i put primjeni ostalih oblika suradnje. Da bi došlo do ovakve vrste komunikacije, važno je da u odgajatelja postoji iskrena želja za takvom suradnjom. Rad s roditeljima vrlo je složen pa tako od odgajatelja zahtjeva da bude marljiv, uporan, odvažan i taktičan. Vrlo je važno saslušati roditelje, i da usto ne

tražimo samo kritike obiteljskog odgoja, već da ih i pohvalimo. Pažljivo ih saslušamo i ponudimo im neki pedagoški savjet, a možemo ih i savjetovati u rješavanju problema vezanog za njihovo dijete. Na početku svakog razgovora roditelje obavještavamo o pozitivnim stranama djeteta (Rosić, 2005).

Roditelji samoinicijativno ili na poziv dolaze u odgojno-obrazovnu ustanovu, a za takve susrete treba odrediti točno vrijeme dolaska. Najučinkovitiji je razgovor između roditelja i odgajatelja, jer su oni djetetu bliske osobe. Također, razgovori koji se odvijaju između ove dvije strane ne trebaju nužno biti vezani za dijete, već to mogu biti i neki dogovori oko izleta, ekskurzija i sl (Rosić, 2005).

Dobro vođen razgovor roditelju pruža priliku za razmatranje situacije te odlučivanje o akcijama koje treba poduzeti. Također, to ne znači da odgajatelj ne treba sudjelovati u tom razgovoru ili dati neke svoje sugestije u donošenju odluka (Rosić, 2005).

Pismeno informiranje

Ova vrsta informiranja indirektna je suradnja između odgajatelja i roditelja. Ovim putem roditelji se najčešće pismeno informiraju o ponašanju djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Pisanje teksta zahtjeva pažljivo biranje riječi, stoga treba pisati pažljivo, jasno, razgovjetno, bez prevelike upotrebe stručnih opisa situacije ili događaja.

Pismenim putem odgojno-obrazovna ustanova može informirati roditelja o izložbama, priredbama, događanjima u odgojno-obrazovnoj ustanovi. A roditelj putem ovakve komunikacije može dati neke prijedloge za neke aktivnosti i sl. (Rosić, 2005).

Skupno informiranje

Skupno informiranje je ono u kojem su u isto vrijeme prisutni svi roditelji djece jedne skupine, više skupina ili cijele odgojno-obrazovne ustanove. Na skupnim informiranjima isključena je mogućnost razgovora o pojedinom djetetu. Ovakav oblik rada također ima svoje prednosti i mane. Prednosti su informiranje više roditelja o predmetu koji je tema skupnog informiranja, ali i prilika da se roditelji međusobno bolje upoznaju. Međutim, budući da je riječ o velikoj skupini ljudi koji žive u različitim

uvjetima, posjeduju različite razine znanja, različito obrazovanje te različito odgajaju djecu i sl., nedostatak je taj da roditelji nerijetko postaju samo pasivni slušatelji (Rosić, 2005).

Razgovori se odvijaju u unaprijed pripremljenim prostorijama odgojno-obrazovne ustanove, a svi roditelji koji se pozivaju na takav sastanak pravovremeno su obavješteni. Ovakvi razgovori imaju informativnu i savjetodavnu zadaću te su usmjeravajući i poticajni za kvalitetno aktiviranje roditelja i djece u radu na zadacima ustanove (Rosić, 2005).

Skupni razgovor omogućava konkretan razgovor o problemu koji je zajednički za sve prisutne roditelje ili pak za njihovu djecu. Tijekom ovakvog razgovora roditelji mogu razmijeniti iskustva, što pomaže da lakše prihvate savjet jedni od drugih, nego od stručnjaka. Najpoznatija ovakva vrsta razgovora ili informiranja je roditeljski sastanak. Prema Obiteljskom Zakonu (studeni 2015) „roditelji su dužni i odgovorni odazivati se sastancima ili pozivu odgojno-obrazovne ustanove u vezi s odgojem i obrazovanjem djeteta.“

Roditeljski sastanak oblik je suradnje odgojno-obrazovne ustanove i roditelja te se održava na razini jedne vrtičke skupine. To nisu samo informativni i savjetodavni sastanci, već to mogu biti i neka predavanja za roditelje. Sastanci se održavaju po potrebi ili po dogovoru s roditeljima. Odvijaju li se oni formalistički i bez jasnih zadaća prema roditeljima, oni postanu rutinski i roditelji ih ne posjećuju. Postoji i još jedna vrsta skupnog razgovora, a to su odjelni roditeljski sastanci koji se održavaju kako bi se dale informacije manjoj skupini roditelja koji imaju isti problem. Osim razrednika, na ovim sastancima mogu sudjelovati i druge stručne osobe odgojno-obrazovne ustanove (Rosić, 2005).

Kako bi ovi sastanci uspjeli, važno je planirati vrijeme, temu, metode, sredstva, osigurati prostor gdje će se sastanak održati te donijeti zaključak putem dijaloga s roditeljima. Po pravilu, ovi se sastanci održavaju bez djece (Rosić, 2005).

Razgovor s roditeljima ima svoje faze: početak ili uvodni dio, sredinu i kraj. U uvodnom dijelu važno je uspostavljanje dobrog odnosa, opuštanje i osjećanje kontrole. Iako roditelja već duže poznajemo, i dalje je moguća napetost prije samog

početka razgovora. Zbog toga je najbolje da razgovor započnemo što opušteniji te da ne krećemo odmah s temom razgovora ako to situacija drugačije ne zahtjeva. Ako započnemo razgovor, ili kad započnemo razgovor, temom koja je bila namijenjena za taj razgovor, tada započinjemo s glavnim ili središnjim dijelom razgovora. Tijekom cijelog razgovora važno je imati na umu da se razgovor vodi zbog djeteta, a da je za roditelja odgoj životna uloga, dok je za odgajatelja to profesionalnost, te da se tijekom komunikacije kreće iz uloga i odnosa. To bi značilo da je odgajatelj samo odgajatelj, a roditelj samo roditelj. Razgovor je razgovor dviju kompetentnih osoba koje su kompetentne govoriti, razgovarati i dogovarati se oko dobrobiti djeteta. Kraj razgovora može sa svakim roditeljem drugačije završiti; to ovisi o temi razgovora, o otvorenosti roditelja za razgovor te o samoj situaciji zbog koje se razgovor vodi. Iako uvijek postoje neka očekivanja oko završetka razgovora, ona se mogu promijeniti, što ne treba značiti ništa loše. U tome kako odgajatelj vodi razgovor može se vidjeti njegova kompetentnost za razgovor i zanimanje koje je odabrao. Također, na kraju razgovora dobro je sažeti sve ono što se tijekom razgovora reklo (Milanović, 2014).

Poželjno je ovakve razgovore održavati barem jednom do dva puta tjedno, no kako dinamika života ponekad ne dopušta toliko vremena za razgovor, bitno je da odgajatelj i roditelj barem svaki dan razmjene poneke informacije koje su vezane za dijete. Također, minimalno jednom ili dva puta godišnje nužno je održati individualne razgovore sa svakim roditeljem djeteta koje pohađa vrtić (Milanović, 2014).

5. DEFINICIJA PARTNERSTVA

Kako Ljubetić (2014:5) napominje, „u domaćim literaturama često nailazimo na termin 'suradnja' kao istoznačnicu pojmu partnerstva“, no značenje tih dviju riječi u konačnici nije isto. „Partnerstvo“ je pojam koji se koristi kako bi se naznačio dijadni odnos između dviju ili više strana u svrhu zajedničke dobrobiti. S druge strane, pojam „suradnja“ možemo koristiti kod površnog obavljanja i izvršavanja nekog zadatka ili neke obaveze, koja za svoj konačni cilj nema kvalitetne promjene koje su se trebale ostvariti dogovorom.

Gledano sa stajališta dobrobiti djeteta u suradničkom odnosu obitelji i odgojne ustanove, dijete je u sjeni zahtjeva vrtića, odnosno odgojne ustanove, sve u svrhu ostvarivanja ciljeva društva, obitelji i sl. Također, u suradničkom odnosu odgojna ustanova je ona koja zauzima viši položaj, stoga time dolazimo do neravnomjernosti partnera u odnosu. Obitelji su te koje pomažu riješiti problem ustanove, ako pristanu na takav odnos. One koje ne pristanu na takav odnos ustanova „odbacuje“ i ne pokušava pronaći neke nove načine njihova uključivanja u program. Takvim odnosom dijete se nalazi između dviju suprotstavljenih strana, a time ne donosimo dobro za dijete koje bi nam trebalo biti na prvom mjestu. Zbog takvih krajnjih ishoda ovakvog odnosa u današnje se ustanove pokušavaju uvesti partnerski odnosi obitelji i odgojnih ustanova (Ljubetić, 2014).

Stoga, bitno je na umu imati ono što Ljubetić (2014:6) ističe: „U partnerskom odnosu, obitelj i ustanova smještaju dijete, njegovu dobrobit, potrebe i kapacitete u centar pozornosti obiju strana koje imaju iste interese, ciljeve i zadaće.“

Kako bismo što bolje razumjeli razliku između pojmova „suradnja“ i „partnerstvo“, autorica Ljubetić (2014) u svojoj knjizi navodi nekoliko čimbenika kojima objašnjava tu razliku. Tako kao čimbenike navodi roditelje, odgojno-obrazovno osoblje, ciljeve/zadaće/interese, senzibilitet odgojno-obrazovnog osoblja, odnose, komunikaciju, inicijativu, motivaciju, aktivnost obitelji i ustanove, obitelj-ustanovu-lokalnu zajednicu. Kao prvi čimbenik u tablici navode se roditelji i njihova uloga u suradničkom odnosu, kao i u partnerskom odnosu s odgojno-obrazovnom ustanovom. U suradnji roditelja s odgojno-obrazovnom ustanovom roditelji se percipiraju kao „druga strana“ u odgoju djece. Nadalje, oni su povremeno uključeni u aktivnosti ustanove, nisu dovoljno informirani o svojim pravima vezanih za suradnju s ustanovom te u ustanovu dolaze po pozivu i/ili u točno određeno vrijeme. U partnerskom odnosu roditelji se smatraju prvim „učiteljima“ svoje djece, i kao takvi uključeni su u sve aktivnosti kojima se djeca bave u vrtiću te koje se događaju u ustanovi u kojoj dijete boravi, upoznati su s pravima i obvezama koje oni imaju prema ustanovi, ali i ustanova prema njima, a njihov dolazak nije strogo određen, kao ni sam boravak u ustanovi. Sljedeći čimbenik je odgojno-obrazovno osoblje (odgojitelji/stručni suradnici) koje je u suradničkom odnosu s roditeljima nedovoljno

osposobljeno tijekom formalnog obrazovanja kako bi moglo izgraditi takvu vrstu odnosa sa roditeljima, a samim time može se primijetiti pomanjkanje interesa za unapređivanje kompetencija u tom području. Dok su u partnerskom odnosu osviješteni i informirani o važnosti takvog odnosa te kvalitetno osposobljeni za izgradnju takvog odnosa, također se može primijetiti i pojačani interes za unapređivanjem kompetencija koje su povezane s partnerskim odnosom s obitelji. U obje vrste odnosa definirani su i ciljevi i zadaće, kao i interesi, što je ujedno i sljedeći navedeni čimbenik tablice. U suradničkom odnosu oni su pojedinačni, jednosmjerni i navedeni kao interesi „dviju strana“, dok su u partnerskom odnosu oni opći, posebni, dvosmjerni, i to sve u svrhu stavljanja djeteta u centru pozornosti i njegove dobrobiti. Pod sljedećim čimbenikom navodi se senzibilitet koji u suradnji nedostaje za potrebe roditelja, dok je u partnerstvu on izražen za roditelje. Kao sljedeće važne čimbenike navedeni su odnosi, komunikacija, inicijativa i motivacija. Odnosi u suradnji su rangirani tako da se roditelji nalaze na nižem rangu od odgojno-obrazovnog osoblja, zbog čega je komunikacija rijetka i nerijetko se provodi samo kada dijete ima neke poteškoće u učenju i/ili ponašanju. Takva vrsta komunikacije povlači za sobom inicijativu koju ima ustanova. Za ovakav se odnos može zaključiti da je motivacija na niskoj razini i da se prvenstveno pojavljuje samo ako dijete ima neke poteškoće, ili pak zbog nekih obaveza prema ustanovi ili obratno. U partnerskom su odnosu odnosi roditelja i ustanove ravnopravni, a komunikacija je kontinuirana, otvorena i iskrena, i tijekom takvog razgovora i inicijativa je obostrana i nadopunjavajuća. Takva vrsta odnosa potiče motivaciju kod obje strane, i to sve u svrhu izgradnje i unapređivanja partnerskih odnosa na svim poljima odgojno-obrazovnog rada. Tijekom ovakvih odnosa roditelji, ali i odgojno-obrazovno osoblje ustanove, bave se aktivnostima koje su u suradničkom odnosu najčešće usmjerene na informiranje o djetetovim postignućima, dok su u partnerskom odnosu aktivnosti usmjerene na stvaranje kurikuluma ustanove. Kao posljednji čimbenik, ali ne i manje važan, navodi se odnos obitelji-ustanove-lokalne zajednice tijekom suradničkog odnosa. Oni se percipiraju kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju. U partnerskom odnosu takva vrsta odnosa percipira se kao međusobno povezani sustav koji je u stalnoj interakciji i međudjelovanju. Autorica navodi da što je

veća obiteljska uključenost, to je veća mogućnost za maksimalnu dobrobit djeteta (Ljubetić, 2014).

5.1. RAZVOJ PARTNERSTVA KROZ DJETETOV RAZVOJ

Partnerski odnos između obitelji i ustanove potiče se od samog početka polaska djeteta u ustanovu koja je u partnerskom odnosu s obitelji djeteta. Samim time prati se djetetov kognitivni, emocionalni, socijalni i biološki rast i razvoj, koji ujedno utječe i na sam razvoj partnerstva putem djetetovih potreba. Dakle, ako dijete boravi u ustanovi koja je u partnerskom odnosu od najranije dobi, na prvo mjesto postavljaju se djetetove potrebe koje su potrebne kako bi dijete preživjelo, ali i potrebe za navikama. Kako dijete raste i razvija se, ono što je u najranijoj dobi bilo bitno kasnije postaje nešto što je dijete već naučilo i automatiziralo. Tako dolazimo do razvoja socio-emocionalnog područja kod djeteta, koje je povezano sa samom komunikacijom djeteta sa okolinom. Pod tu komunikaciju ubrajamo komunikaciju i druženje sa okolinom, prihvaćanje grupe u kojoj se dijete nalazi, sposobnost rješavanja konflikata unutar grupe i izvan nje i sl. Kada dijete prođe te faze razvoja, dolazi do posljednje faze koja se odvija u samoj vrtićkoj ustanovi. To je djetetov kognitivni razvoj, a u to se ubraja smisao za kreativnošću, ali i priprema za školu. Daljnji razvoj djeteta prate učitelji koji sklapaju partnerski odnos s roditeljima. Hoće li i u kojem intenzitetu roditelj uspostaviti partnerski odnos sa učiteljem odnosno školom ovisi o samom roditelju, ali i ustanovi u koju dijete polazi (Slunjski, 2006).

Na razvoj djetetovog socijalnog i emocionalnog razvoja ponajviše utječe okolina u kojoj se nalazi, stoga je vrlo bitno da partnerski odnos između obitelji i ustanove bude što kvalitetniji kako bi se kod djeteta razvijale pozitivne socijalne i emocionalne karakteristike (Slunjski, 2006).

5.2. DOMENE PARTNERSKOG ODNOSA

U knjizi autorice Ljubetić spominju se tri domene partnerskog odnosa koje su bitne za razvoj partnerskog odnosa obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. To su dvosmjerna komunikacija, obiteljska uključenost u domu te obiteljska uključenost u vrtiću (Ljubetić, 2014).

Dvosmjerna komunikacija

Komunikacija je jednosmjerno i dvosmjerno, verbalno, pisano ili nacrtano prenošenje neke ideje ili osjećaja. U partnerskom odnosu vrlo je bitna dvosmjerna komunikacija, što znači da obje strane predlažu svoje ideje, stavove, osjećaje i dr. u svrhu poboljšanja odnosa za dobrobit djeteta. Otvorena komunikacija pomaže obiteljima i ustanovama da obitelji imaju uvid u prasku ustanove te time poticale dijete za učenje i usavršavanje kod kuće ili u ustanovi, da bi se što bolje prenosile informacije između obitelji i ustanove (stručnog osoblja, odgajatelja...), da bi se razmijenile strategije o poboljšanju djetetova učenja i usavršavanja te da bi se unutar ustanove prikupile informacije koje su potrebne za sastavljanje plana i programa. Također, dobra komunikacija može pomoći obitelji djeteta da nauči nešto novo putem seminara ili nekih drugih radionica koje se održavaju unutar ustanove u koju dijete pohađa, ili pak izvan nje (Ljubetić, 2014).

Obiteljsko uključivanje kod kuće

Od prvog dana djetetova polaska u vrtić vrlo je važno da roditelji, u dogovoru s osobljem ustanove, aktivno sudjeluju u odgoju djeteta. To znači da roditelji u dogovoru s osobljem ustanove uče, usavršavaju, ponavljaju i potiču dijete da uči i poštuje ona pravila i obveze koje su dobre za njega, odnosno one koje se uče u ustanovi (vrtiću) (Ljubetić, 2014).

Kroz djetetov razvoj mijenjaju se i njegove potrebe, stoga se tako mijenja i okruženje za učenje u vrtiću. To bi trebali primijeniti i roditelji kod kuće. Primjerice, u ranoj dobi nije bitno ima li dijete svoj radni stol ili mirni kutak za učenje, dok su u predškolskoj dobi djetetu potrebni miran stol i kutak gdje bi ono moglo na miru učiti, pisati i čitati jer se dijete priprema za polazak u školu. Stoga, vrlo je bitno da se uvjeti

kod kuće prilagode djetetovoj dobi kako bi se ono lakše priviknulo na novu okolinu u vrtiću, te to kasnije i samo znalo primjenjivati u životu (Ljubetić, 2014).

Autorica Ljubetić (2014) u svojoj knjizi upotrebljava termin „roditeljska socijalizacijska praksa kod kuće“. Naime, ona u daljnjem tekstu navodi da je takva praksa vrlo bitna kako bi dijete bilo uspješno u školi te kako bi se što bolje prilagodilo. Pod taj termin autorica uključuje postavljanje pitanja i nadgledanje, roditeljski stil odgoja, očekivanja od djece u svezi vrtićkih postignuća, komunikaciju o vrtići i vrtićka pitanja. Postavljanje pitanja i nadgledanje podrazumijeva komunikaciju o vršnjacima s kojima se druži te vrtiću i okolini u kojoj se dijete kreće, kao i o aktivnostima kojima se dijete bavi u vrtiću, i to sve u svrhu što boljeg emocionalnog i socijalnog razvoja djeteta. Sljedeća stavka termina je roditeljski stil odgoja, pod kojim se podrazumijevaju roditeljske granice do kojih dijete smije ići te objašnjenja za njegova loša i dobra djela ili ponašanja. Takav način odgoja pomaže da djeca postanu samostalna te da razviju pozitivan stav o sebi. Sve to za sobom povlači i očekivanja koja roditelji imaju od svog djeteta. Očekivanja prvenstveno ovise o odgoju djeteta, ali i realnom pogledu na djetetove mogućnosti. Roditelji bi trebali djetetu dati do znanja koja su njihova očekivanja, ali ta očekivanja trebala bi ujedno poticati dijete na napredak i učenje, a ne obratno. Kako bi roditelji izložili svoja očekivanja, trebali bi razgovarati sa djecom o vrtiću, o aktivnostima kojima se djeca bave u vrtiću i o djetetovom odnosu s ostalom djecom u grupi. Također, ako dođe do nekih poteškoća tijekom djetetova boravka u vrtiću, roditelj bi trebao otvoreno i ozbiljno razgovarati s djetetom te mu objasniti što je dobro, a što loše učinio tijekom tog događaja.

5.3. PARTNERSTVO ODGAJATELJA I RODITELJA

Kako bi se postiglo partnerstvo između odgojno-obrazovne ustanove i roditelja ili obitelji, potrebno je i stvoriti partnerstvo između odgajatelja i roditelja. To su dvije strane partnerstva koje su ujedno i one koje borave najviše s djetetom, koje je u ovom partnerskom odnosu najbitnije. Međutim, nerijetko dolazi do komunikacijskog ili nekog drugog problema između roditelja i odgajatelja, zbog čega roditelj ne može

surađivati s odgajateljem i obratno. No, oboje mogu raditi s djetetom. Sve se to, naravno, može izbjeći ako su i odgajatelj i roditelj kompetentne osobe koje mogu međusobno surađivati. Kompetentnost odgajatelja može se uočiti u njegovom suosjećanju s djetetom te razumijevanju i dijeljenju osjećaja djeteta. Međutim, tako ne treba biti s njegovim roditeljima. Kompetentnost roditelja i odgajatelja ne može se sa sigurnošću utvrditi jer ove tri strane (dijete, roditelj, odgajatelj) rijetko borave zajedno. Onaj tko može svjedočiti kakve uloge imaju roditelji a kakve odgajatelji u djetetovom odrastanju jedino je dijete (Milanović, 2014).

Jedini način na koji odgajatelj može zaključiti kakav je odnos unutar obitelji djeteta je promatrajući ponašanje djeteta kada roditelj ujutro odlazi iz vrtića i kada dolazi po njega u vrtić. Milanović (2014) tako ističe da partnerstvo između odgajatelja i roditelja zahtjeva veliko povjerenje, izuzetnu otvorenost i toleranciju, prije svega objektivnost i sposobnost za razmjenu informacija.

6. NAČELA OBITELJSKOG ODGOJNOG RADA

Prema Rosiću (2005:156), „načela su sinteza teorije i prakse odgojnog rada i kreativnosti rada roditelja – obitelji.“ Za njega se načela odgojnog rada zasnivaju na „(...) komunikacijskom djelovanju roditelja i djece, na primanju i davanju, te stvaranju uvjeta i mogućnosti za samoodgoj i samoobrazovanje.“ Rosić (2005:167) nadalje ističe da „specifičnost načela ovisi o strukturi obitelji, njenom ustrojstvu, dobi, spolu, stupnju obrazovanja, okruženju...“

Koje će se načelo koristiti u obitelji ovisi o roditeljima i o situaciji u kojoj se nalaze kad žele neko od načela primijeniti. Načela nije moguće promatrati samostalno, već su to uvijek načela koja se nadopunjavaju. Načelo odgojnog rada je plod primanja i davanja između roditelja i djece, a to je ujedno i suradnički odnos između ta dva sudionika. Autor Rosić (2005) u svojoj knjizi navodi nekoliko načela odgojnog rada prema autoru Vukasović. To su načelo poštivanja osobnosti, načelo

potpune angažiranosti, načelo pozitivne orijentacije, načelo međusobnog povjerenja, načelo jednostavnosti, načelo dosljednosti i načelo individualnog prilaženja.

Načela koja se koriste u odgoju važna su, dobra i korisna. Ne postoji načelo koje je važnije od nekog drugog načela. Koje će se načelo koristiti ovisi o situaciji u kojoj se trenutno nalaze roditelji i djeca (Rosić, 2005).

7. ČIMBENICI KOJI UTJEČU NA USPJEŠAN PARTNERSKI ODNOS OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE

U knjizi autorice Ljubetić (2014) navedena su četiri osnovna čimbenika: dijete u fokusu, konstruktivnost, jasnoća i konkretnost te kontinuitet.

Dijete u fokusu

Tijekom partnerskog odnosa najvažnija je suradnja dviju strana koje su u tom odnosu. No, partnerski odnos obitelji i odgojno-obrazovne ustanove nije samo odnos između tih dviju strana, već te dvije strane surađuju kako bi pomogle trećoj strani, odnosno djetetu. Vrlo je bitno da sve odluke koje se donose u tom odnosu budu za dobrobit djeteta pa tako je ustanovi koju dijete pohađa u cilju pomoći roditeljima da budu što je više moguće aktivni u razvoju djeteta, da sudjeluju u svim njegovim aktivnostima tijekom boravka u vrtiću, ali i van njega. Također, stručno osoblje ustanove trebalo bi roditelje uputiti u razvoj djeteta te prenijeti saznanja o njegovim potrebama kako bi olakšali razumijevanje djeteta. Stručno osoblje ustanove trebalo bi voditi informativne razgovore o djetetovom ponašanju i kreativnosti u vrtiću te o svemu što je dijete radilo taj dan (Ljubetić, 2014).

Konstruktivnost

Konstruktivna komunikacija je dijeljenje informacija o djetetu u svrhu poboljšanja djetetova ponašanja. Ona se provodi tijekom cijelog boravka djeteta u ustanovi te se najčešće događa između odgajatelja i roditelja. Kvalitetna konstruktivna komunikacija pokazuje roditelju da je uvijek dobrodošao te da njegovi

postupci pozitivno utječu na djetetov razvoj. Ova komunikacija nije bitna samo za komunikaciju između odgajatelja i roditelja, već i za komunikaciju između djeteta i roditelja. Razmjenjivanje informacija ovakvom vrstom komunikacije pomaže u boljoj raspravi između stručnog osoblja ustanove i roditelja (Ljubetić, 2014).

Jasnoća i konkretnost

Ovaj termin obuhvaća upotrebu praktičnih „alata“ koji služe kao pomoć kod lakšeg davanja uputa i lakše komunikacije roditelja i stručnog osoblja ustanove u kojoj dijete boravi. Zbog užurbanog načina života i obaveza roditelja, ali i osoblja ustanove, često može doći do problema vezanih za komunikaciju. Kao što je već navedeno u radu, komunikacija je jedan od bitnih činitelja koji su potrebni kako bi partnerski odnos bio što kvalitetniji. Stoga, kod komuniciranja obje strane trebaju biti konkretne i jasne, prvenstveno jer postoji različitost u obrazovanju roditelja i odgojne ustanove. Ovoj vrsti komunikacije praktičari trebaju posvetiti posebnu pažnju (Ljubetić, 2014).

Kontinuitet

Kontinuitet se odnosi na redovitu suradnju i komunikaciju između obitelji i osoblja ustanove. Kontinuitet je bitan kako bi roditelji bili što bolje upoznati s dječjim razvojem i učenjem. Kako bi se kontinuitet održavao, vrlo je važno da odgajatelji, ali i stručno osoblje ustanove, tijekom cijele pedagoške godine, kao i cijelog procesa obrazovanja djeteta, surađuju, komuniciraju i potiču obitelj za sudjelovanje u aktivnostima (Ljubetić, 2014).

Svi navedeni čimbenici upotrebljavaju se za dobrobit djetetova razvoja. Ljubetić (2014:48) tako ističe: „Udruga za suradnju akademskog, socijalnog i emocionalnog učenja navela je pet grupa vještina koje se ujedno mogu razvijati kod obitelji, ali i unutar ustanove u kojoj dijete boravi. To su: samosvjesnost (posjedovanje jasne i realistične percepcije svojih sposobnosti i prepoznavanja vlastitih emocija), samoupravljanje (sposobnost upravljanja emocijama i stresom, kontroliranje impulsa, vježbanje discipline i postizanje ciljeva), socijalna svjesnost (sposobnost doživljavanja empatije i poštovanja drugih, aktivno sudjelovanje u odnosima s različitim od sebe i poštovanje različitosti), vještine odnosa (sposobnost

sudjelovanja u zdravim, kooperativnim i brižnim vezama koje odolijevaju negativnim društvenim pristupcima i koje uspješno rješavaju konflikte), odgovorno donošenje odluka (zrelo donošenje odluka na temelju širokog uvida u relevantne faktore, predviđanje i evaluacija mogućih posljedica određenog čina te preuzimanje odgovornosti za svoje odluke).“

8. UNAPREĐIVANJE PARTNERSKOG ODNOSA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE SKUPINE

Kako bi partnerski odnos između obitelji i odgojno-obrazovne skupine bio što kvalitetniji, važno je održavati dobru i iskrenu komunikaciju. Također, bitno je u djece razviti svijest o pripadnosti odgojno-obrazovnoj ustanovi, zbog čega oni razvijaju svijest o pripadnosti društvu. Tako se stvaraju elementi za uspješnu socijalizaciju koja kasnije utječe na ljudsku, profesionalnu i socijalnu sudbinu djeteta. Kod komunikacije između odgajatelja i obitelji bitno je da se ukloni nepovjerenje i odbojnost prema dijalogu. Roditelji ne žele da im odgajatelji ulaze u privatni život dok, s druge strane, odgajatelji ne žele da im se roditelji miješaju u njihov posao. Takav stav dovodi do nepovjerenja i na taj se način razvija loša komunikacija. Ovakvi oblici komunikacije između roditelja i odgajatelja pojavljuju se tijekom roditeljskih sastanaka i informacija (Rosić, 2005).

Unapređivanje partnerskog odnosa između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove dugotrajan je proces koji zahtjeva sustavan i trajan zadatak u ostvarivanju odgojno-obrazovnog cilja (Rosić, 2005).

Kao preduvjet uspješnog partnerskog odnosa važno je uočiti i promijeniti negativne stavove koji ometaju partnerski odnos te istražiti čimbenike koji doprinose otvorenosti roditelja i odgajatelja za suradnju. Značajne prepreke negativni su stavovi roditelja koji ometaju suradnju, kao i negativni stavovi odgajatelja o sebi i o roditeljima. Čimbenici otvoreni za partnerski donos su oni koji doprinose iznošenju stavova, razmjeni mišljenja, upoznavanju potreba drugih s kojima pokušavamo ostvariti suradnju (Matov, 2014).

8.1. OD SURADNJE DO PARTNERSTVA OBITELJI I DJEČJEG VRTIĆA

Dovođenjem djeteta u predškolsku ustanovu uključujemo dijete u složeni sustav predškolskog obrazovanja. Takav proces dobio je svoj stručni naziv od strane pedagoških tijela, a to je „suradnja“. Naziv „suradnja“ dobio je jer roditelji i osoblje odgojno-obrazovne ustanove međusobno surađuju za dobrobit djeteta. Pritom te dvije strane razmjenjuju informacije, savjetuju se, dogovaraju se i druže, sve kako bi djetetu pružili osjećaj prihvaćenosti, sigurnosti, zadovoljstva i sreće. Također, dijete tijekom takvog procesa razvija svoje pozitivne potencijale za daljnji razvoj (Ljubetić, 2014).

Tek nakon što se uspostavi suradnja u odnosu roditelja i odgojno-obrazovne ustanove, može se ići na sljedeći korak, odnosno na partnerstvo. Partnerstvom se smatra ako obje strane dijele zajedničke namjere, odgovornosti, znanja, vještine i zajednički donose odluke koje su povezane s djetetom. U kojem su odnosu te dvije strane može se zaključiti prema samoj kvaliteti odnosa između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove te prema ulozi koju u tom odnosu imaju roditelji. U cijelom tom procesu socijalni kontakt ima dominantnu ulogu, ali i potreba društva da se jača partnerski odnos između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove (Ljubetić, 2014).

8.2. MODELI PARTNERSKOG ODNOSA IZMEĐU OBITELJI I ODGOJNE USTANOVE

Kada roditelji pripremaju svoju djecu za život, nerijetko to čine po nekim modelima odgoja, odnosno u skladu s nekim uvjerenjima i vrijednostima kulture u kojoj žive te okruženja u kojem se nalaze. No, kada su ta uvjerenja i svjetonazori neke odgojne ustanove i obitelji konzistentni i kompatibilni, djeca se lakše mogu prilagoditi, a komunikacija između osoblja odgojne ustanove i obitelji lakša je i kvalitetnija (Ljubetić, 2014).

Tako autorica Ljubetić (2014) u svojoj knjizi navodi četiri modela odnosa između odgojne ustanove (osoblja) i obitelji.

Asimilacijski model

Ova vrsta modela pojavljuje se kod javnih ustanova, odnosno kod ustanova koje su siromašnije, gdje se pojavljuje socijalna izoliranost te različite manjine unutar ustanova. Kod ovog modela odgojnoj ustanovi zadatak je udružiti obitelji. Međusobni odnos odvija se na relaciji „pružatelj - primatelj“, gdje odgojna ustanova pruža neku informaciju roditeljima koji su primatelji tih informacija. Takav odnos regulira se pravnim instrumentima i specificira se nizom zakona i obveza koje preuzimaju roditelji i osoblje odgojne ustanove.

Jedan od problema ovog odnosa je taj što odgojna ustanova određuje neke zadatke koje roditelji trebaju ispunjavati. Takvim odnosom odgojna ustanova indirektno asimilira moć, znanje i kontrolu od strane osoblja odgojne ustanove (Ljubetić, 2014).

Upravljački model

U SAD-u se ovaj model smatra dominantnim modelom, a njegov je cilj pružati sigurnost i jasne ciljeve vezane za ovaj model. U ovom je modelu odgojna ustanova ta koja pruža obrazovne usluge, a roditelji se postavljaju kao savjetnici i zastupnici dječjih interesa. Tako Epstein (Smreka i Cohen-Vogel i Lee, 2010) navode da postoji šest vrsta roditeljske uključenosti:

- a) roditeljstvo – uključuje izvršavanje osobnih obiteljskih obveza kako bi se stvorili zdravi i brižni uvjeti u obiteljskom okruženju
- b) komunikacija – uključivanje roditelja koji pomažu osoblju odgojne ustanove kako bi podržali akademske, sportske i druge aktivnosti
- c) volontiranje – uključivanje roditelja koji pomažu osoblju odgojne ustanove kako bi podržali akademske, sportske i ostale aktivnosti
- d) učenje kod kuće – uključivanje obitelji u postizanje vještina i bogaćenju aktivnosti na obrazovnom planu kod kuće kako bi se olakšalo učenje u ustanovi

e) odlučivanje – sudjelovanje roditelja u donošenju odluka putem vijeća odgojne ustanove i drugih organizacija ustanove koje se bave donošenjem odluka na razini ustanove

f) zajednički rad sa zajednicom – obveza ustanove da identificira i integrira resurse i usluge zajednice kako bi se poboljšale prakse obitelji i ustanove te se promovirao dječji uspjeh.

Model uključenosti

U ovom su modelu u dječji razvoj i učenje uključeni roditelji, ali i lokalna zajednica. Mnoga istraživanja dolaze do zaključka da su upotrebom ovog modela u odgojnim ustanovama roditelji više angažirani, češće sudjeluju u raznim aktivnostima ustanove, češće posjećuju odgojnu ustanovu te više volontiraju. Roditelji čije dijete pohađa odgojnu ustanovu s ovim modelom ne poznaju se osobno i često su udaljeni jedni od drugih. Unatoč tome, oni dijele iste vrijednosti, obveze i mišljenja o odgojno-obrazovnom radu (Ljubetić, 2014).

Koalicijski model

Ovaj model karakterizira njegovanje i promoviranje obiteljske svrhe (život, razvoj i učenje u primjerenom i poticajnom okruženju). Ustanove s ovim modelom nalaze se neposredno do tvrtke ili radnog mjesta roditelja čije dijete pohađa istu. Prvi se put ovakav model pojavio u SAD-u, prvenstveno kako bi se roditeljima olakšao radni dan, koji nerijetko traje i po 10 sati. Mana ovog modela je to što roditelji provode još više vremena na radnom mjestu, a time na neki način zanemaruju dječje potrebe. Ustanove s ovakvom metodom smještene su u urbanim gradovima. Roditeljima je dozvoljeno posjećivanje djeteta tijekom boravka u ustanovi te sudjelovanje u svim aktivnostima ustanove.

Opisani modeli odnose se na odgojne ustanove u SAD-u, ali oni se mogu prilagoditi i za ove prostore, a neke već možemo prepoznati u našim odgojnim ustanovama (Ljubetić 2014).

Tipologija obitelji-odgojne ustanove:

Elementi	Asimilacija	Upravljanje	Uključivanje	Koaliranje
Cilj	kontrola	činjenice i struktura	konsenzus	kolaboracija
Odnos	pružatelj-primatelj	profesionalni	koprodukcijski	partnerski
Funkcija	pravno-instrumentalna	institucionalna	socijalna	obiteljska
Ishod	Ugovori	kategorije	dogovaranje	zajednica
Primjer	izrazito siromašne urbane državne ustanove	tradicionalne ustanove	ustanove po izboru i privatne ustanove	ustanove uz radno mjesto

Tablica 1.: tipologija obitelji-odgojne ustanove (Smrekar i Cohen-Vogel i Lee, 2010)

9. ODRŽAVANJE ODNOSA OBITELJ-USTANOVA

Kako Ljubetić (2014:74) ističe, „odnose obitelji i ustanove moguće je odrediti kao interakciju između pojedinca kod kuće i u ustanovi, usmjerenih na dobrobit djeteta uz podjelu odgovornosti i pružanje potpore rastu i razvoju djece.“ Kako bi ti odnosi uspjeli, vrlo je bitno da su odnosi roditelja i odgajatelja u svrhu dobrobiti djeteta. Stoga, možemo zaključiti kako i dobri odnosi roditelja i odgajatelja pridonose i dobrim odnosima roditelja i ustanove.

Prema autorici Ljubetić (2012), postoji osam načela koji su preduvjet zdravom odnosu između obitelji i ustanove. Podijelila ih je na tri glavne točke; to su uvjerenja, obveze i kontinuitet. Pod uvjerenjem smatra da roditelji i odgajatelji ulaze u partnerstvo sa svojim uvjerenjima koja su u svrhu dobrobiti djeteta. U tu točku ubrajaju se četiri načela:

- „Načelo 1. Obitelj i odgajatelj imaju isti cilj – i jedni i drugi priželjkuju isti rezultat: djetetov uspjeh u školi i u ostalim socijalnim kontekstima.“
- „Načelo 2. Pozitivna iskustva u i izvan ustanove te njihova veza s postizanjem ciljeva obrazovanja važna su za djetetovu uspješnost.“

- „Načelo 3. Obitelj i odgajatelj svaki za sebe imaju jedinstvenu i važnu ulogu u obrazovanju i socijalizaciji djece.“
- „Načelo 4. Odgajatelji i roditelji vjeruju kako su obitelji uključene za djetetovo učenje i razvoj.“

Druga točka ili obveze koje imaju oba partnera u odnosu napor je koji oni pružaju kako bi djetetu pružili potporu koja mu je potrebna za učenje, ali i za održavanje odnosa s drugim osobama u čijem se društvu nalazi dijete. To su sljedeća načela:

- „Načelo 5. Veze obitelji – ustanova razvijaju se tijekom vremena i potrebno ih je održavati tijekom djetetova razvoja i obrazovanja.“
- „Načelo 6. Odražavanje konstruktivne veze obitelji – ustanove visoki je prioritet za obitelji i odgajatelje.“

Točka pod brojem tri ili kontinuitet smatra se dosljednošću u djetetovu životu tijekom vremena i u njegovu socijalnom okruženju. Tu imamo dvije vrste kontinuiteta; to su vertikalni, što podrazumijeva prijelaz iz jednog obrazovanja u drugo, i horizontalni, pod kojim se paralelno prati kakvo je ponašanje djeteta u ustanovi, a kakvo kod kuće. Ova točka ima dva načela:

- „Načelo 7. Uspostavljanje dosljednih ciljeva i komuniciranje zajedničkih poruka o vrijednosti učenja i obrazovanja i u obiteljskom i u školskom okruženju izuzetno je važna i korisna za djecu.“
- „Načelo 8. Jake obitelj – ustanova veze, koje se demonstriraju tijekom djetetova razvoja, omogućavaju dosljedne i dugoročno pozitivne rezultate“ (Ljubetić, 2014).

10. PROGRAM „KORAK PO KORAK“

Hansen, Kaufmann i Walsh (2004:7) ističu da je program 'Korak po korak' „jedinstveni program za djecu od tri do šest godina i njihove obitelji.“ Program naglašava da postoje dva osnovna pristupa poučavanju djece. Tu su bihevioristički pristup i razvojni pristup. Ovaj program prednost daje razvojnog pristupu. Naglašava da se razvojnim pristupom osigurava temelj kojim se postiže razumijevanje i

poštivanje prirodnog razvoja djetet. Također, „stajalište razvojnog pristupa je da mala djeca: kroz igru neprestano aktivno usvajaju nove informacije o svijetu; napreduju kroz predvidive stupnjeve razvoja; emocionalno i spoznajno se razvijaju u socijalnoj interakciji s drugima; jedinstveni su individualci koji se razvijaju u rastu različitim tempom“ (Hansen i Kaufmann i Walsh, 2004:8).

Razlog zbog kojeg sam navela ovaj program je činjenica da je jedno od obilježja programa poticanje suradnje s obiteljima djece. Sam program stvoren je na uvjerenju da roditelji imaju veliki utjecaj na svoju djecu. Roditelji su ti koji žele za svoju djecu najbolje, stoga im se putem ovog programa omogućava da postanu ključne uloge u odgojno-obrazovnom procesu vlastite djece i da sudjeluju u razvoju njihovih iskustava učenja. Metode putem kojih su roditelji uključeni, kao i sam proces, razlikuju se od ustanove do ustanove (Hansen i Kaufmann i Walsh, 2004).

Program „Korak po korak“ nalaže da svaka ustanova treba imati sobu za roditelje u kojoj se članovi obitelji mogu sresti s odgajateljima i dobivati obavijest o djetetovu razvoju, zdravlju i sl. Ova soba namjenjena je i za roditeljske sastanke, ali i za bilo koje druge vrste druženja roditelja i stručnog osoblja odgojne ustanove. Komunikacija roditelja i odgojno-obrazovnog osoblja vrlo je važna u ovom programu. Ona se može odvijati na različite načine, a od odgajatelja se očekuje da posjećuje domove djece uključene u ovaj program. Sam program ima obiteljsko savjetodavno vijeće koje se susreće s osobljem vrtića da bi zajednički razgovarali o radu vrtića (Hansen i Kaufmann i Walsh, 2004) .

Program „Korak po korak“ (2004) ističe kako je važno uključiti roditelje u razvoj djeteta. Naglašava da su roditelji prvi djetetovi odgajatelji te da je dijete u najranijoj dobi ovisno baš o njima. Što se ranije roditelj uključi u razvoj djeteta i što to duže traje, to će dijete imati više koristi. Osim roditelja, program potiče da se i druge osobe koje se nalaze u djetetovoj okolini uključe u program. Uključivanje roditelja u aktivnosti koristi i djetetu, ali i roditeljima. Kako bi se potakla takva suradnja i aktivno sudjelovanje roditelja, odgajatelj je taj koji treba poticati cijeli taj proces. Primjerice, odlaskom u dom djeteta odgajatelj upoznaje djetetovo ponašanje kad se nalazi u svom domu. Također, i roditelj je dobodošao u odgojnu ustanovu u kojoj se nalazi dijete (Hansen i Kaufmann i Walsh, 2004).

Kao što smo već naveli, komunikacija je važna u provođenju, ali i uspjehu ovog programa. U programu tako postoji neformalna i formalna komunikacija. U neformalnu komunikaciju ubraja se vrijeme dovođenja i odvođenja djeteta iz odgojno-obrazovne ustanove. Ovo nije vrijeme za razgovor o problemima, već usputni razgovor, npr. dogovor oko sastanka, razgovor o trenutnom stanju djeteta i sl. U neformalnu komunikaciju ubrajaju se još i dječje bilježnice te oglasna ploča. Formalna, odnosno isplanirana komunikacija, uključuje roditeljske sastanke i pismena izvješća (Hansen i Kaufmann i Walsh, 2004).

ZAKLJUČAK

Nakon završetka rada vrijedi zaključiti da je partnerstvo vrtića i obitelji poseban odnos koji valja konstantno „njegovati“ i usavršavati. I roditeljima i odgajateljima potrebno je što više informacija o pravilnom ponašanju u određenoj situaciji kako bi se izbjegle eventualne nesuglasice.

Početak pisanja rada pojavilo se mišljenje da je to samo odnos kao i svaki drugi. No, ulaženjem sve dublje u samu temu rada, sve teorije o odnosu bile su u drugom planu. Naime, u ovom je odnosu u središtu dijete, te sve radnje koje se događaju trebaju biti u korist djeteta. Dijete posjeduje svoja prava, ali ima i neke obveze prema roditeljima i odgajateljima. Roditelji su osnovni i najvažniji „odgajatelji“ u djetetovom životu, a odgajatelji ili „tete“, kako ih djeca vole nazivati, oni su koji pomažu roditeljima u odgoju. Roditelji bi trebali biti svjesni da odgajatelji nisu osobe koje čuvaju njihovu djecu dok oni obavljaju svakodnevne obveze, već da su to profesionalci koji pomažu da djeca razviju svoje osobine u ono najbolje. Također, putem partnerskog odnosa vrtić – obitelj, roditelji su ti koji uz pomoć odgajatelja, odnosno stručnog osoblja, pružaju djetetu sve potrebne uvjete za bolji rad i razvoj.

Važno je napomenuti da osim odgajatelja u partnerskom odnosu veliku ulogu imaju i ravnatelji odgojnih ustanova. Oni su osobe kojima bi roditelji nakon odgajatelja trebali prvo vjerovati i steći njihovo povjerenje. Sve važne događaje jedne odgojno-obrazovne ustanove obavlja ravnatelj, a ujedno je on osoba koja također sudjeluje u razgovoru sa roditeljima. Razgovori odgajatelj/ravnatelj - roditelj u partnerskom su odnosu vrlo bitni te se oni trebaju voditi što češće u svrhu poboljšanja odnosa i uklanjanja eventualnih poteškoća u njihovom samom nastajanju.

Da bi ovakav odnos u konačnici uspio, bitno je da su osobe koje sudjeluju u tom procesu kompetentne. Na taj će način i dijete, zbog kojeg se ovaj odnos sklopio, također postati kompetentna osoba.

LITERATURA

1. Dobrotić, I., Matković, T., Baran, J. (2010) *Zaposlena žena i pristup sustavu predškolske skrbi za djecu u Hrvatskoj: postoji li veza?*. Revija za socijalnu politiku, 17(3): 363-364
2. Hansen, K. A., Kaufmann R. K., Walsh, K. B. (2004) *Kurikulum za vrtić*. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak
3. Jensen, C. (2009) *Institutions and the politics of childcare service*. Journal of European Social Policy, 19(1): 7-18
4. Jojić, L.J., Nakić, A., Vajs, V. N., Zečević, V. (2015) *Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb: Školska knjiga d.d.
5. Ljubetić, M. (2012) *Nosili li dobre roditelje rod?!*. Zagreb: Profil.
6. Ljubetić, M. (2014) *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element d.o.o.
7. Matov, J. (2014) *Preduvjeti uspješne suradnje odgajatelja i roditelja*. Završni rad. Zadar: Sveučilište u Zadru
8. Milanović, M. (2014) *Pomozimo im rasti*. Zagreb: Golden marketing Rosić,V. (2005) *Odgoj, obitelj, škol*. Rijeka: Žagar d.o.o.
9. *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2014). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
10. *Obiteljski zakon* (2015). Zagreb: Narodne novine
11. Rosić, V. (2005) *Odgoj, obitelj, škola*. Rijeka: Žagaj
12. Slunjski, E. (2008) *Dječji vrtić: zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradanje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar media
13. Slunjski, E. (2006) *Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizacija koja uči*. Zagreb: Mali profesor
14. Smrekar, C., Cohen-Vogel, L., Lee, J.E. (2010) *Mapping family – school relations in comprehensive school reform model and charter school designs*. Taylor & Francis

SAŽETAK

„Partnerstvo“ je pojam koji se koristi kako bi se naznačio dijadni odnos između dviju ili više strana u svrhu zajedničke dobrobiti. S druge strane, pojam „suradnja“ možemo koristiti kod površnog obavljanja i izvršavanja nekog zadatka ili neke obaveze, koja za svoj konačni cilj nema kvalitetne promjene koje su se trebale ostvariti dogovorom.

Cilj ovog rada je definiranje partnerskog odnosa između odgojno-obrazovne ustanove i obitelji, ali i prikazivanje da je suradnja prvi korak ka partnerstvu, te da je u cijelom tom odnosu odgajatelj bitan čimbenik u stvaranju kvalitetnog partnerstva između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Osim odgajatelja, bitan je čimbenik i ravnatelj odgojno-obrazovne ustanove, ali i način razgovora i vođenja razgovora sa obitelji, odnosno roditeljima.

U radu će pored ova dva pojma biti obrađeni i pojmovi „obitelj“, „roditeljstvo“ i „ustanova“, a upotrijebit će se i neki dijelovi Obiteljskog zakona te Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece.

Ključni pojmovi: obitelj, partnerstvo, suradnja, odgajatelj, odgojno-obrazovna ustanova, dijete, ravnatelj

ABSTRACT

„Partnership“ is a term used to indicate dyadic relationship between two or more parties for the purpose of mutual benefit. While the concept of co-operation can be used at superficial performing and executing a task or responsibilities, which in its ultimate goal achieves no quality changes, which were supposed to be achieved by agreement.

The aim of this paper is to clarify the difference between partnership and cooperation between families and educational institutions, but also to show that cooperation is the first step towards partnership, and that throughout this relationship an educator is an important factor in creating a good partnership between the family and upbringing educational institutions. In addition to educators, the director of an

educational institution is also an important factor, as well as the way of communicating with families and parents.

In addition to the two terms, the concepts of family, parenthood and institutions will also be processed, and some parts of the Family Act and the Program orientation of education of preschool children will be used.

Key concepts: family, partnership, cooperation, educator, educational institutions, child, director